

DOI: 10.22124/jol.2024.26338.2436

Research Article

University of Guilan

Iranian association of penal law

Criminal law Research
A Biannual Journal

Vol . 15, No.1, Spring & Summer 2024(Serial 29)

Justifying the Criminalization of Disseminating of Misleading Information in Cyberspace in Light of Criminalization Criteria

1. Abdelghany Etaki, PhD Student, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad. Mashhad, Iran.
2. Seyyed Hossein Hosseini, Associate Professor, Department of Criminal Law and Criminology , Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran
3. Abdolreza Javan Jafari Bojnordi, Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. (Corresponding Author: javan-j@um.ac.ir)
4. Mahmoud Taha Jalal Professor, Department of Criminal Law, Faculty of Law, University of Aleppo, Aleppo, Syria,

Submit Date:2023/12/24

Accept Date:2024/05/20

Abstract:

In an era of rapid information growth in cyberspace, the challenges of criminalizing and controlling the dissemination of misleading information have become prominent issues in ethics and criminal law. Opinions on criminalizing misleading information are divided into two groups: those supporting criminal intervention and those opposing it. This study examines the feasibility and justificatory frameworks for criminalizing misleading information in cyberspace. The main research question is how to justify the criminalization of misleading information dissemination from the perspective of criminal law philosophy. The article employs an inductive-deductive method, analyzing the criteria for justifying criminalization and applying them to the behavior of disseminating of misleading information to determine its feasibility and limits. Focusing on four key criteria of criminal law philosophy—Filtering, Balance of Reasons, Social Acceptance, and Harm Prevention—this research demonstrates how these criteria can provide a justified framework for criminally addressing the dangers of misleading information in cyberspace.

Key Words: Criminalization Criteria, Misleading Information, Cyberspace, Justification of Criminalization.

1. Introduction

In our current era, characterized by rapid digital transformations and an exponential increase in the volume of information and data exchanged online, complex challenges arise concerning the regulation and monitoring of the spread of misleading information. This phenomenon, which entails serious implications that could affect national security, public health, and public trust in both public and private institutions, requires a considered legislative response that balances the protection of public freedoms and the right to free expression with the necessity of combating the harmful effects of such information. This study delves deeply into the legal and ethical dimensions of criminalizing the dissemination of misleading information in cyberspace by reviewing and analyzing four fundamental criteria for criminalization and discussing the impact of each standard on the formulation of a philosophical and legal framework that justifies criminalizing these behaviors. **Filtering Criterion (Jonathan Schonschick):** This criterion emphasizes the importance of criminal laws being based on solid ethical and practical foundations, demanding a precise evaluation of the actual harms resulting from potential crimes, thereby contributing to determining the legitimacy of criminalization. **Balance of Reasons Criterion:** This criterion explores the theoretical and practical challenges related to balancing individual rights with the need to protect public interest, emphasizing the necessity of assessing the impacts of criminalization on society. **Social Acceptance Criterion:** This criterion reflects the public desire to maintain honesty and integrity in digital communication and underscores the importance of popular support for criminal laws to ensure their effectiveness and legitimacy. **Harm Prevention Criterion:** This criterion provides a framework for justifying the criminalization of behaviors that spread misleading information, focusing on the necessity of legal-criminal intervention in cases involving clear damages to public health or social security.

This research aims to provide a comprehensive analysis of the phenomenon of the dissemination of misleading information in the digital space in light of the aforementioned criminalization standards, showcasing the ongoing debate between the need for legal protection and the preservation of fundamental freedoms in a free and open society

2. Methodology

This study employs an analytical methodology that combines deductive and inductive approaches to analyze various criteria for justifying the criminalization of behaviors, specifically the dissemination of misleading information. By applying these criteria, the study assesses the feasibility and limitations of criminalizing such behaviors in this context.

3. Results and Discussion

The findings reveal that the criminalization of disseminating misleading information is based on four key criteria in criminal law philosophy: harm prevention, balance of reasons, social acceptance, and Jonathan Schonschick's filtering criterion. The filtering criterion enhances transparency and accountability and ensures the ethical and practical foundation of criminal laws. These criteria collectively provide a robust framework for addressing the risks associated with misleading information in cyberspace, indicating the necessity for effective and proportionate criminal strategies to mitigate the negative effects of misleading information. The study also emphasizes the need for a balanced approach between individual rights and public safety, ensuring the protection of individual rights while supporting the public good in a balanced manner. Additionally, the results suggest that these criteria offer strong justifications for supporting criminal interventions against the spread of misleading information in cyberspace, especially when such disinformation threatens public safety or public order.

4. Conclusions

The findings of this research suggest that the criminalization of disseminating of misleading information in cyberspace can be effectively justified when it causes significant harm to public health, safety, or democratic processes, and when specific standards are applied that ensure the protection of fundamental rights such as freedom of expression. This delicate balance between protecting the public and preserving individual freedoms requires legal measures that consider the ethical and practical necessities of criminalization. Therefore, these criminal laws must be applied carefully, supported by clear legal definitions and strong public policies, to ensure that fundamental freedoms are not violated

and to enhance legal security and transparency in the face of the challenges posed by the phenomenon of spreading misleading information in cyberspace.

5. Selection of References

- Tavana, A. N., & Zadeh, F. M. (2014). Criminalization in the Criminal System of the Islamic Republic of Iran. **Studies in Islamic Law and Jurisprudence**, 5(8), 149-170. [In Persian]
- Tavana, A. N., & Zadeh, F. M. (2014). Criminalization in the Criminal System of the Islamic Republic of Iran. **Studies in Islamic Law and Jurisprudence**, 5(8), 149-170. [In Persian]
- Shamei, M. (2012). **An Introduction to Criminalization and Decriminalization**, 1st edition. Tehran: Jungle. [In Persian]
- Shamei, M. (2012). **An Introduction to Criminalization and Decriminalization**, 1st edition. Tehran: Jungle. [In Persian]
- Pickett, J. T. (2019). Public Opinion and Criminal Justice Policy: Theory and Research. **Annual Review of Criminology**, 2, 405-428. doi:10.1146/annurev-criminol-011518-024826.
- Murphy, G., Laurent, C. d., Reynolds, M., Aftab, O., Hegarty, K., & Sun, Y. (2023). What do we study when we study misinformation? A scoping review of experimental research (2016-2022). **Harvard Kennedy School**. doi:10.37016/mr-2020-130.
- Janki, F. M., & Roostaei, M. (2014). Justification of criminal intervention; Principles and necessities. **Criminal Law Research**, 2(2), 35-66. [In Persian]
- Janki, F. M., & Roostaei, M. (2014). Justification of criminal intervention; Principles and necessities. **Criminal Law Research**, 2(2), 35-66. [In Persian]
- Feinberg, J. (2020). Legal Paternalism. **Canadian Journal of Philosophy**, 1(1), 105 - 124. doi:https://doi.org/10.1080/00455091.1971.10716012.
- Bojnordi, A. R. J. J., & Sadati, S. J. M. (2014). **The philosophical and sociological nature of punishment - Reflections on the what and functions of criminal penalties**. Tehran: Mizan Publishing. [In Persian]
- Bojnordi, A. R. J. J., & Sadati, S. J. M. (2014). **The philosophical and sociological nature of punishment - Reflections on the what and functions of criminal penalties**. Tehran: Mizan Publishing. [In Persian]
- Badrinathan, S. (2021). Educative Interventions to Combat Misinformation: Evidence from a Field Experiment in India. **American Political Science Review**, 115(4), 1325-1341. doi:10.1017/S0003055421000459.

Citation:

Etaki, A & Hosseini, SH & Javan Jafari Bojnordi, A & Taha Jalal, M (2024), "Justifying the Criminalization of Disseminating of Misleading Information in Cyberspace in Light of Criminalization Criteria", **Criminal Law Research**, 15(29), pp. 147-162.
DOI: 10.22124/jol.2024.26338.2436

Copyright:

Copyright for this article is transferred by the author(s) to the journal, with first publication rights granted to *Criminal Law Research*. This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

توجیه جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی در پرتو معیارهای جرم‌انگاری

۱- عبدالغنی عتقی ^{ID}

دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

۲- سید حسین حسینی ^{ID}

دانشیار گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

۳- عبدالرضا جوان جعفری بجنوردی* ^{ID}

استاد گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

✉ javan-j@um.ac.ir

۴- محمود طه جلال ^{ID}

استاد حقوق جزا، دانشکده حقوق، دانشگاه حلب، حلب، سوریه.

تاریخ ارسال: ۱۴۰۲/۱۰/۰۳	تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۳۱
-------------------------	-------------------------

چکیده:

در عصری که شاهد افزایش اطلاعات سریع در فضای مجازی هستیم، چالش‌های جرم‌انگاری و کنترل انتشار اطلاعات گمراه‌کننده به موضوعی برجسته در اخلاق و حقوق کیفری تبدیل شده‌اند. نظرات درباره جرم‌انگاری اطلاعات گمراه‌کننده به دو دسته تقسیم می‌شود: حامی مداخله قانون کیفری و مخالف این رویکرد. هدف این پژوهش، بررسی امکان‌پذیری جرم‌انگاری اطلاعات گمراه‌کننده و چارچوب‌های توجیهی آن در فضای مجازی است. سؤال اصلی تحقیق این است که چگونه می‌توان جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده را از نظر فلسفه حقوق کیفری توجیه کرد؟ مقاله از روش استقرایی-استنتاجی استفاده کرده که شامل تحلیل معیارهای توجیه جرم‌انگاری و اعمال آنها بر رفتار انتشار اطلاعات گمراه‌کننده برای تعیین امکان‌پذیری جرم‌انگاری و حدود آن می‌باشد. این پژوهش با تمرکز بر چهار معیار فلسفه حقوق کیفری: پالایش، توازن دلایل، پذیرش اجتماعی و منع ضرر نشان می‌دهد که چگونه استفاده از این معیارها می‌تواند چارچوبی موجه برای مقابله کیفری با خطرات انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی فراهم کند.

واژگان کلیدی: معیارهای جرم‌انگاری، اطلاعات گمراه‌کننده، فضای مجازی، توجیه جرم‌انگاری.

مقدمه

در عصر دیجیتالی کنونی، شاهد تحول عظیمی در تولید، توزیع، و درک اطلاعات هستیم. این دوران با افزایش بی‌سابقه حجم اطلاعات در فضای مجازی، به عرصه‌ای برای انتشار اطلاعات گمراه‌کننده تبدیل شده است که چالش‌های جدی را برای جامعه به وجود آورده. این اطلاعات، که اغلب به منظور تحریف واقعیت‌ها طراحی می‌شوند، تأثیراتی دور از مرزهای مجازی داشته و بر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی ما تأثیر می‌گذارند. نیاز به رویکردهای جدید برای شناسایی و مقابله با این تأثیرات مخرب ضروری است. اطلاعات گمراه‌کننده نقش زیادی در شکل‌گیری افکار عمومی دارد و می‌تواند بر تصمیم‌گیری‌های دولتی و تجاری تأثیر منفی بگذارد، به‌ویژه در حوزه‌های حساس مانند سیاست و سلامت. در زمان همه‌گیری کووید-۱۹، تأثیرات سوء اطلاعات نادرست بیشتر نمایان شد، که منجر به سردرگمی و کاهش اعتماد عمومی به دستورالعمل‌های پزشکی گردید. بنابراین، راهبردهای جامع برای مقابله با این اطلاعات ضروری است. ضرورت اتخاذ اقدامات چندسطحی برای مقابله با این چالش مبرم است. این اقدامات باید شامل آگاه‌سازی عمومی، توسعه فناوری‌های نوین برای شناسایی اطلاعات نادرست، و پیگیری‌های قانونی علیه منتشرکنندگان آن باشد. هدف اصلی، ایجاد محیط دیجیتالی امن و مطمئن است که امنیت و ثبات جوامع را تضمین کند.

با وجود ضرورت مقابله با اطلاعات گمراه‌کننده، استفاده از روش‌های کیفری برای کنترل آنها با اختلاف نظرهایی روبرو است. مخالفان تأکید دارند که این رویکرد می‌تواند بر آزادی بیان تأثیر منفی داشته و به سانسور منجر شود. بنابراین، بررسی دقیق عواقب این رویکردها مورد نیاز است.

مخالفان تأکید می‌کنند که اعمال مسئولیت کیفری در این زمینه می‌تواند به سانسور گسترده و حذف محتوای مجاز توسط قانون اساسی منجر شود، امری که به حقوق پایه‌ای آزادی بیان خدشه وارد می‌کند (K Helm & Nasu, 2021:323). همچنین، منتقدان بر این نکته تأکید می‌نمایند که قوانین کیفری موجود که برای مدیریت این رفتار تلاش می‌کنند، اغلب تعاریف نامشخصی را برای آنچه که به عنوان محتوای گمراه‌کننده شناخته می‌شود، ارائه می‌دهند (Nielsen, 2021). در سطح اخلاقی، مناقشات ضد جرم‌انگاری اطلاعات گمراه‌کننده، بخصوص در زمینه سلامت عمومی مانند محتوای ضد واکسیناسیون، مطرح می‌شوند. پروفسور ملیندا میلز^۱ از دانشگاه آکسفورد استدلال می‌کند که انتشار عمدی اطلاعات زیان‌آور باید به دلیل خطرات مرگ‌ومیر قابل پیشگیری، جرم شناخته شود. با این حال، این موضوع دوگانگی اخلاقی ایجاد می‌کند، زیرا پیچیدگی این رویکرد و احتمال سانسور و محدودیت آزادی بیان در تلاش‌های برخی کشورها برای کنترل اخبار جعلی و اطلاعات گمراه‌کننده به وضوح دیده می‌شود (Mills & Sivelä, 2021).

در حقیقت، بحث اخلاقی اینجا بر توازن بین مقابله با اطلاعات گمراه‌کننده در زمینه سلامتی و حفظ آزادی بیان تمرکز دارد. سؤال اخلاقی این است که آیا باید انتشار عمدی اطلاعات گمراه‌کننده که می‌تواند خطراتی مانند مرگ‌های قابل پیشگیری ناشی از مخالفت با واکسیناسیون ایجاد کند، جرم تلقی شود یا خیر. پروفسور «ملیندا میلز» نسبت به این دیدگاه جرم‌انگاران به دلیل نگرانی‌های ناشی از سانسور بیش از حد و محدودیت آزادی بیان، تردید دارند (Mills & Sivelä, 2021:2). این نکته بر اهمیت بحث اخلاقی در چگونگی برقراری تعادل بین حفاظت از سلامت و حقوق مدنی تأکید می‌کند. در سطح عملی، متخصصان اتخاذ راهبردی دقیق‌تر و کمتر کیفری برای مقابله با گسترش اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی حمایت می‌کنند. سردبیر پولیتی فکت^۲ باور دارد که در حالی که لازم است به این اطلاعات پاسخ داده شود، این واکنش باید شامل همکاری‌هایی بین شرکت‌های فناوری، دولت و جامعه باشد، نه سانسور مطلق (Holan, opinion, 2021). سردبیر سایت مذکور بر ضرورت اجرای مجازات‌های مناسب در قبال انتشار اطلاعات گمراه‌کننده تأکید دارد و خواهان بازبینی معافیت‌های فعالان سیاسی است. وی همچنین بر اهمیت بازتنظیم الگوریتم‌ها جهت مقابله با اشاعه اطلاعات نادرست تأکید می‌کند و معتقد است که راهبردها باید ترکیبی متنوع و همگرا از عناصر علمی، روزنامه‌نگاری، سیاسی و حقوقی باشند. این راهبردها نشان‌دهنده توافق عمومی است که اطلاعات گمراه‌کننده مسئله‌ای پیچیده و

1. Melinda C Mills.
2. PolitiFact.

چالش برانگیز است. راه حل احتمالی نه تنها به قوانین کیفری محدود می‌شود، بلکه به کارگیری رویکردی چندوجهی می‌طلبد که شامل سیاست‌های شرکت‌های فناوری، مسائل اخلاقی و حمایت از آزادی‌های مدنی است.

در نقطه نظر مقابل، دلایل قوی برای حمایت از جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده وجود دارد، با تأکید بر ضرورت دخالت قانون کیفری. اطلاعات گمراه‌کننده تأثیرات مهمی بر سیاست‌های عدالت جنایی و افکار عمومی دارند، که می‌توانند به آسیب‌های اجتماعی عظیم منجر شوند. به‌عنوان مثال، سیاست‌های مبارزه با مواد مخدر در ایالات متحده بیشتر تحت تأثیر اطلاعات غلط و ترس بود تا شواهد موضوعی، منجر به تصمیمات سیاسی شده که ممکن است مسئله مصرف مواد مخدر را به طور مؤثر مورد بررسی قرار نداده باشد (Ferreira, 2019: 266). علاوه بر این، سیاست‌های مبتنی بر احساسات و ترس، که اغلب تحت تأثیر اطلاعات نادرست تغذیه می‌شوند، می‌توانند به عواقب غیرقابل جبرانی برای جامعه منجر شوند، از جمله ازدست دادن جان‌ها و آزادی‌ها است. این اطلاعات همچنین ممکن است سیاستمداران را به سمت تصمیم‌گیری‌های دارای عواقب منفی هدایت کند (Bastani, 2020: 6) که این انتخاب‌ها می‌تواند به تداوم مشکلات موجود به جای حل آن‌ها منجر شود (Mooney & Witte, 2020).

همچنین، اطلاعات گمراه‌کننده به‌عنوان ابزاری توسط برخی دولت‌ها برای نقض نظام‌های قانونی و اجتماعی در سراسر جهان استفاده می‌شود. مثالی از این، استفاده از اخبار جعلی برای آسیب زدن به شهرت دیوان کیفری بین‌المللی و تأثیرگذاری منفی بر نگرش عمومی است، که نه تنها به کارکرد دیوان آسیب می‌زند بلکه قربانیان جرائم را نیز از دسترسی به حقیقت و عدالت محروم می‌سازد (Ochs, 2021: 99). گفته می‌شود که پایه و اساس حمایت از ایده‌ی استفاده از جرم‌انگاری برای مقابله با رفتار انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی این است که قانون کیفری می‌تواند به عنوان بازدارنده‌ی مؤثر در برابر گسترش این اطلاعات عمل نماید. چنین اطلاعاتی می‌توانند تأثیرات جدی بر امنیت ملی، امنیت عمومی، صحت فرایندهای قضایی، و امنیت اقتصادی و غیره داشته باشد. با این حال، این رویکرد بدون بحث نمی‌ماند، زیرا نگرانی‌هایی در مورد احتمال استفاده از چنین قوانینی برای خفه کردن آزادی بیان و مطبوعات مشروع وجود دارد، علاوه بر چالش‌ها در تعریف اطلاعات گمراه‌کننده بدون اینکه غیرموضوعی یا با انگیزه‌های سیاسی باشد.

این بحث منجر به سؤال اساسی تحقیق این مقاله می‌شود: چگونه می‌توان با تکیه بر معیارهای اساسی جرم‌انگاری موجود در فلسفه حقوق کیفری مانند پالایش جوناتان شونشیک، موازنه دلایل، پذیرش اجتماعی و منع ضرر جرم‌انگاری رفتارهای انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی را توجیه کرد؟

اهمیت این تحقیق در ارائه تحلیلی برای چارچوب نظری حاکم بر جرم‌انگاری رفتارها در فضای مجازی، به‌ویژه انتشار اطلاعات گمراه‌کننده است. با بررسی معیارهای مختلف جرم‌انگاری و کاربرد آن‌ها، مقله در پی تعیین حدود جرم‌انگاری این نوع رفتارهاست، که زمینه‌ای برای بحث علمی فراهم می‌کند و درک رابطه بین قانون، فناوری و معیارهای فلسفی و اجتماعی را تقویت می‌کند. این مطالعه جوانبی را نشان می‌دهد که بر تدوین سیاست‌های کیفری و اجرای قانون در زمینه انتشار اطلاعات گمراه‌کننده تأثیر می‌گذارد. درک دقیق حدود و دلایل جرم‌انگاری می‌تواند ضمن حفظ حقوق اساسی و آزادی بیان به تقویت عدالت کیفری و مقابله با آسیب‌های ناشی از انتشار این اطلاعات کمک کند.

از دیگر جنبه‌های حائز اهمیت این پژوهش، نبود قانون خاص در ایران که به‌طور مؤثر با مسئله انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی مقابله کند. در حالی که ایران چنین چارچوب قانونی - کیفری ندارد، کشورهایی مثل آلمان^۱، فرانسه^۲، و سنگاپور^۳، قوانین خاصی برای مقابله با این پدیده تصویب کرده‌اند. این خلأ قانونی نه تنها چالش بزرگی در حوزه حقوق و قانون گذاری است بلکه فرصتی برای تحقیق و پیشنهاد راهکارهای نوین جهت تقویت روش کیفری فراهم می‌آورد. پژوهش حاضر در پی آن است تا با ارائه چارچوب جرم‌انگاری موجه و مستدل، زمینه‌ساز تدوین قانون کیفری خاص و جامعی در ایران شود.

1. Netzwerkdurchsetzungsgesetz – NetzDG.

2. Loi relative à la lutte contre la manipulation de l'information.

3. Protection from Online Falsehoods and Manipulation Act – POFMA.

ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی به تنهایی نمی‌تواند چارچوب کافی را برای مقابله با این پدیده پیچیده ارائه دهد، خصوصاً که استفاده از اصطلاح «نشر اکاذیب» قلمرو شمول آن را محدودتر می‌کند. این تحقیق نه تنها به پر کردن خلأهای موجود در قانون‌گذاری کمک می‌کند بلکه با ارتقاء سطح حمایت از حقوق شهروندان در برابر آسیب‌های انتشار اطلاعات گمراه کننده، به تقویت عدالت کیفری و حفظ نظم اجتماعی نیز کمک می‌نماید.

مقاله حاضر به چهار بخش اصلی تقسیم شده است، هر بخش بر یکی از معیارهای اساسی جرم‌انگاری رفتارها تمرکز دارد. در هر بخش، معیار مربوطه توضیح داده شده و کاربرست آن در انتشار اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی نشان داده می‌شود. این تقسیم‌بندی اجازه می‌دهد تا تحلیل دقیقی از هر معیار و پتانسیل آن در توجیه جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه کننده ارائه شود. بخش اول با مطالعه معیار پالایش جوناتان شونشیک آغاز می‌شود، بخش دوم معیار توازن دلایل، بخش سوم پذیرش اجتماعی و بخش چهارم منع ضرر را بررسی می‌کند. این روش تحلیلی عمیق و جامع در مورد تأثیر هر معیار بر شکل‌گیری چارچوب فلسفی، قانونی و اجتماعی برای جرم‌انگاری رفتارها فراهم می‌آورد.

۱. معیار پالایش جوناتان شونشیک

روش «پالایش» توسط جوناتان شونشیک^۱ در فلسفه حقوق کیفری توسعه یافته، چارچوبی برای ارزیابی مشروعیت جرم‌انگاری رفتارهای انسانی فراهم می‌آورد (Schonsheck, 1994: 63-86). شونشیک معتقد است که جرم‌انگاری باید از سه فیلتر متوالی عبور کند: فیلتر اصول^۲، فیلتر پیش فرض‌ها^۳، و فیلتر پراگماتیسم^۴. فیلتر اول، قانون‌گذار باید اصول مشروعیت قانونی که جرم‌انگاری را توجیه می‌کنند را در نظر بگیرد و باید با ارزش‌های بنیادین جامعه هماهنگ باشند. فیلتر دوم، جایگزین‌های کم‌تنبیه‌تر را بررسی می‌کند و تأکید دارد که جرم‌انگاری باید گزینه آخر باشد. فیلتر سوم، هزینه‌ها و منافع قوانین کیفری پیشنهادی را مورد بررسی قرار می‌دهد، با تأکید بر اثربخشی قوانین در دستیابی به اهداف خود. این سه فیلتر، چارچوب کاملی برای توجیه اخلاقی و عملی جرم‌انگاری را فراهم می‌کنند و منعکس کننده نگاه شونشیک به عدالت جنایی به عنوان سیستمی است که حقوق و آزادی‌های اساسی را حمایت می‌کند.

۱.۱. فیلتر اصول

در پژوهش حاضر، معیارهای فیلتر اصول: ضرر^۵، توهین، پدرسالاری قانونی^۶، و اخلاق‌گرایی قانونی^۷ برای تحلیل جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی انتخاب شده‌اند. اول: اصل ضرر به حفاظت از شهروندان در برابر آسیب‌های واقعی ناشی از اطلاعات گمراه کننده مانند گسترش اخبار کذب و آسیب‌های بهداشتی تأکید دارد. دوم: اصل توهین^۸ به اهمیت اخلاقی جرم‌انگاری اعمالی که به آزار یا توهین منجر می‌شوند و تأثیرات منفی بر رفاه روانی و اجتماعی دارند، می‌پردازد. سوم: اصل پدرسالاری قانونی، نقش دولت در حفاظت از افراد در برابر آسیب‌هایی که خود وارد کنند، به دلیل ناآگاهی از خطرات، تأکید می‌کند. در نهایت، اصل اخلاق قانونی در معنای مضیق، مبنایی برای جرم‌انگاری اعمالی که به ساختار اخلاقی جامعه آسیب می‌زنند، حتی بدون ایجاد آسیب جسمی مستقیم یا توهین، مورد توجه قرار گرفته است.

1. Filtering.
2. Jonathan Schonsheck.
3. Presumption.
4. Presumption.
5. Pragmatics.
6. The Harm Principle.
7. The Offense Principle.
8. Legal Moralism (narrow).
9. The Offense Principle.

جرم انگاری انتشار اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی می تواند براساس اصل ضرر در «فیلتر اصول» شونشیک استوار شود. این اصل می گوید که دولت فقط باید دخالت کند اگر رفتاری ضرر بالقوه یا واقعی به دیگران وارد کند. اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی می تواند ضررهای مستقیم و غیرمستقیمی داشته باشد، چه بر تصمیمات بهداشتی تأثیر بگذارد (Brian G. Southwell, 2023: pp. 116-119) و چه به تضعیف دموکراسی در انتخابات منجر شود، که به ازدست دادن اعتماد به نهادهای عمومی و اختلال در گفتگوی مدنی می انجامد (Humprecht, 2023: 14). ضررهای ناشی از اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی چندوجهی است و به ویژه در بحران بهداشتی کووید-۱۹، نقش مهمی در تردید و امتناع از واکسیناسیون داشته و به افزایش مرگ و میر و تأخیر در بهبود بهداشت جهانی منجر شده است.

داده های «مرکز کنترل و پیشگیری بیماری ها» نشان می دهد که اطلاعات گمراه کننده بحران بهداشتی را تشدید کرده اند (Vaccine Recipient Education, 2023). این وضعیت نشان دهنده ضرورت اقدامات قانونی برای مقابله با انتشار اطلاعات گمراه کننده است، که باید تدابیری اتخاذ شود که ضمن حمایت از آزادی بیان، به سلامت عمومی آسیب نزنند. اطلاعات گمراه کننده می توانند به خشونت و آشوب اجتماعی دامن بزنند، مانند حادثه ششم ژانویه ۲۰۲۱ که در آن رئیس جمهور سابق ترامپ، با ادعای تقلب انتخاباتی، هواداران خود را به کاپیتول فرا خواند (Byman, 2021). تهدیدات انتشار اطلاعات گمراه کننده به امنیت وثبات کشورها آسیب می زند و نیازمند اقدامات قانونی سخت گیرانه است. راهبردهای بازدارنده مهم اند و تدابیر کیفری می توانند در کاهش فعالیت های گمراه کننده مؤثر باشند.

طبق اصل توهین مذکور در نظریه شونشیک که بخشی از «فیلتر اصول» است، باید به آسیب های غیر جسمانی توجه کرد، این اصل به حفاظت از افراد در برابر اعمال توهین آمیز یا آزاردهنده اهمیت می دهد (Cohen-Almagor, 1993: 9-11). در فضای مجازی، اطلاعات گمراه کننده باعث آسیب به بافت اجتماعی و مانع گفتگوی سازنده می شوند. مثلاً، اطلاعاتی که نفرت یا تبعیض را ترویج می کنند، به گروه های خاص توهین و آسیب عاطفی و روانی وارد می کنند، این اطلاعات می توانند تصویر رویدادها یا شخصیت های عمومی را تحریف کرده و به اختلال اجتماعی و افزایش شک و تنش در جامعه منجر شوند، مانند ماجرای پیتزا گیت است (Danger Social, 2023). توهین در فضای مجازی نه تنها اعتماد متقابل را ضعیف می کند، بلکه ممکن است به اعمال زیان بار یا خشونت بیانجامد. بنابراین، قانون گذاری برای جرم انگاری انتشار اطلاعات گمراه کننده در این فضا ضروری است، چرا که به حمایت از امنیت عاطفی و روانی افراد و حفظ صلح اجتماعی کمک می کند.

تحلیل اصل پدرسالاری حقوقی در «فیلتر اصول» بر ضرورت نقش دولت در حمایت از شهروندان در مقابل آسیب های ناشی از نادانی یا کمبود دانش تأکید دارد. این مفهوم فرض می کند که دولت می تواند بهتر از فرد، منافع وی را درک کند، بخصوص زمانی که افراد ممکن است بی اطلاع یا غیر منطقی عمل کنند (Feinberg, 2020). این اصل در شرایطی که افراد قادر به درک آسیب های رفتار خود نیستند یا تحت تأثیر اطلاعات گمراه کننده هستند، اهمیت می یابد. در راستای اصل پدرسالاری حقوقی، نشر اطلاعات گمراه کننده را می توان از دو جنبه به عنوان رفتار زیان بار برای خود ناشر نگاه کرد. نخست، مربوط به حفظ شهرت فردی است، چرا که فاش شدن هویت ناشر می تواند به تخریب اعتبار و اعتماد عمومی او منجر شود که پیامدهای منفی درازمدت در سطوح اجتماعی و حرفه ای دارد، تأثیر این مفهوم در اهمیت شهرت دیجیتال آشکار است (Madden & Smith, 2010) جایی که جریان آزاد اطلاعات در اینترنت نشان می دهد شهرت به سرعت ساخته و نابود می شود. دوماً، اهمیت مداخله قانونی در موارد نشر اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی برجسته می شود، انتشار چنین اطلاعاتی می تواند منجر به پیگردهای قضایی و جرمه هایی شود که مسئولیت فردی در قبال محتوای منتشر شده را افزایش می دهد. جرم انگاری این اعمال به عنوان روش پیشگیرانه عمل کرده، امنیت فردی و عمومی را تقویت می کند.

1. The Offense Principle.
2. Pizza gate.
3. Legal Paternalism.

در زمینه جرم‌انگاری نشر اطلاعات گمراه‌کننده و اخلاق‌گرایی قانونی، تأکید می‌شود که برخی رفتارها، حتی بدون آسیب مستقیم یا توهین آشکار، باید ممنوع شوند زیرا معیارهای اخلاقی جامعه را نقض می‌کنند. این اصل بدون در نظر گرفتن پیامدهای محسوس، رفتارها را بر اساس مفاهیم اخلاقی بررسی می‌کند (Mills & Sivelä, 2021: 1). در فضای مجازی، نشر اطلاعات گمراه‌کننده با تحریف حقیقت و فریب افراد مغایر با اخلاق است و به اعتماد دیجیتال آسیب می‌زند، چون دروغ و فریب، حتی بدون عواقب زیان‌آور مستقیم، رفتارهای غیر اخلاقی هستند که به اخلاق جامعه لطمه می‌زند. جرم‌انگاری این رفتارها نه تنها اخلاق را تقویت می‌کند بلکه نظم عمومی و اعتماد متقابل را حفظ می‌کند، این اطلاعات تصمیم‌گیری عقلانی را مختل کرده و تردید در اعتبار انتقال دانش را افزایش می‌دهد (Ecker, et al., 2022)، لذا جرم‌انگاری به حفظ ارزش‌های اخلاقی کمک می‌کند و در عصر انتشار سریع اطلاعات، شفافیت و صداقت را تقویت می‌کند.

۲.۱. فیلتر پیش فرض‌ها

یکی از تفکراتی که در ارزیابی جرم‌انگاری رفتارها از نظر شونشیک قابل ملاحظه هست «فیلتر پیش فرض‌ها» می‌باشد. این فیلتر بر این فرض استوار است: روش‌های کمتر اجباری در شرایط مساوی ترجیح داده می‌شوند. در این زمینه، سؤال مهم این است: آیا روش‌های کم اجباری وجود دارند که می‌توانند به طور مؤثر از وقوع رفتار مورد نظر یا کاهش پیامدهای منفی آن جلوگیری کنند؟ اگر جواب مثبت باشد، رفتار نمی‌تواند از فیلتر پیش فرض‌ها عبور کند و بنابراین جرم‌انگاری آن از نظر اخلاقی قابل توجیه نیست. در صورت عبور از این فیلتر، به «فیلتر پراگماتیسم» می‌رسیم که در آن هزینه‌های اجتماعی و فواید وضع و اجرای قوانین ممنوع‌کننده آن عمل، با در نظر گرفتن هزینه‌های اخلاقی، مورد بررسی قرار می‌گیرد (Schonsheck, 1994: 68,69). با توجه به «فیلتر پیش فرض‌ها»ی شونشیک و همچنین اتکا به روش‌های غیر کیفری مانند حقیقت‌سنجی^۱ و آموزش به منظور مقابله با گسترش اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی، جرم‌انگاری انتشار این نوع اطلاعات بر چند پایه استوار است.

مطالعه‌ای که بر روی کاربران شبکه‌های اجتماعی انجام شده، نشان داده است که روش‌های حقیقت‌سنجی تأثیر محدودی دارند، ولی با توسعه فناوری‌های جدید، مانند الگوریتم‌های یادگیری ماشین^۲ و تجزیه و تحلیل داده‌های بزرگ^۳، امکان تحقق حقیقت سنجی در مقیاس وسیع وجود دارد، این تکنولوژی‌ها قادر به پردازش و تحلیل حجم عظیمی از داده‌ها به شکل خودکار هستند، که می‌تواند در شناسایی و علامت‌گذاری اطلاعات گمراه‌کننده کمک کند، اما تحقیقات بیشتری نیاز است (Wasike, 2023). همچنین، شناخت فرآیندهای حقیقت‌سنجی یا حذف محتوا از حساب‌های کاربری، تنها به صورت محدودی مانع اشتراک‌گذاری اطلاعات گمراه‌کننده می‌شود، در حالی که ترس از محرومیت یا مسدودی حساب‌ها مؤثرتر است. تحقیق پارک و همکاران (۲۰۲۱) محدودیت‌های این رویکردها را به دلیل سوگیری‌های غیرمنتظره بررسی کرده است. در یک مطالعه بر ۱۱۱۴۵ جوان نشان داده شده است که ادعاهای نشان‌دار با کمبود مدرک، به شکل مشابهی به عنوان اطلاعات نادرست درک می‌شوند و میل به مقاومت در برابر تغییر نظرات با برچسب‌هایی که با دیدگاه‌های اولیه در تضاد هستند، افزایش می‌یابد. این نتایج بیانگر ناکارآمدی فرآیند حقیقت‌سنجی در شرایطی که پیام‌های آن قطعیت ندارند می‌باشد (Park, Park & Kang, 2021).

روش آموزش^۴، به عنوان راهکاری غیر کیفری، در مقابله با اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی، تأثیر محدودی داشته است. مطالعه‌ای در زمان انتخابات ۲۰۱۹ در هند نشان داد که یک برنامه آموزشی یک ساعته برای مبارزه با بی‌سوادی رسانه‌ای، توانایی تشخیص اطلاعات گمراه‌کننده را به طور قابل توجهی بهبود بخشیده است (Badrinathan, 2021). این مطالعه همچنین بیان کرد که حامیان حزب حاکم کمتر توانستند داستان‌های مطابق با دیدگاه‌های خود را شناسایی کنند، که این نشان‌دهنده وجود سوگیری شناختی در بین شرکت‌کنندگان است.

1. Fact-Checking Methods.
2. Machine Learning Algorithms.
3. Big Data Analysis.
4. Educational Method.

بر پایه «فیلترپیش فرض‌ها»، اگر روش‌های غیرکیفری نظیر آموزش و حقیقت‌سنجی نتوانند در کاهش رفتارهای اطلاعات‌گمراه‌کننده کافی باشند، جرم‌انگاری نشر اطلاعات‌گمراه‌کننده به عنوان راهکاری اجبارآمیزی می‌تواند به حفاظت از جامعه در برابر آسیب‌های ناشی از این رویه‌ها کمک کند.

۳.۱. فیلتر پراگماتیسم

فیلتر پراگماتیسم، که آخرین فیلتر از معیار شونشیک است، نقش مهمی در ارزیابی عدالت قوانین کیفری ایفا می‌کند. این فیلتر به بررسی تأثیرات مثبت و منفی قانون بر جامعه می‌پردازد، از جمله تأثیرات بر آزادی‌های فردی، عدالت اجتماعی، و هزینه‌های اقتصادی و اداری اجرای آن (Schonsheck, 1994: 70-79). فیلتر پراگماتیسم، با استفاده از تجزیه و تحلیل داده‌ها و شواهد، منافع و زیان‌های بالقوه را دقیق ارزیابی می‌کند. قانونگذاران کیفری باید بین اهداف اصلی و تأثیرات غیرمستقیم قانونگذاری تفکیک قائل شوند، با تمرکز بر ارتقاء امنیت عمومی و پیشگیری از جرایم، ضمن در نظر گرفتن محدودیت‌های حقوق فردی و فشار بر سیستم قضایی. توجیه جرم‌انگاری باید بر پایه استدلال‌های اخلاقی و بررسی تأثیرات ملموس باشد. در این چارچوب، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده در فضای مجازی به دلیل تحقق بازدارندگی عمومی و خاص (Bojnordi & Sadati, 2014, pp. 65-68) در قبال ناشران بالقوه چنین اطلاعاتی، مهم است، بازدارندگی عمومی به کاهش رفتارهای مضر و بازدارندگی خاص به کاهش انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده در سطح فردی کمک می‌کند.

برای اثربخشی جرم‌انگاری و تحقق بازدارندگی، باید اطمینان و سرعت در دستگیری و مجازات فراهم شود. بکاریا و بنتام^۱ بر اهمیت اطمینان از اجرای مجازات بیش از شدت آن تأکید کرده‌اند. سیاست‌ها و قوانین کیفری در مقابله با اطلاعات‌گمراه‌کننده باید بر کاهش فاصله زمانی بین ارتکاب جرم و اجرای مجازات و افزایش اثربخشی تعقیب کیفری تمرکز کنند. تمرکز بر اطمینان از مجازات به جای شدت آن، بازدارندگی بیشتری ایجاد کرده و تعادل بین حفاظت از جامعه در برابر خطرات اطلاعات‌گمراه‌کننده و حفظ آزادی‌های فردی را ممکن می‌سازد.

جرم‌انگاری انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده، علاوه بر ایجاد بازدارندگی، مکانیزم‌های تقویت گردش اطلاعات صحیح را فعال می‌کند. این مکانیزم در سه سطح عمل می‌کند: اول، بازدارندگی برای جلوگیری از انتشار عمدی اطلاعات نادرست؛ دوم، تقویت مسئولیت اجتماعی ناشران و تشویق آنها به ایجاد رویه‌های مؤثر برای مقابله با محتوای گمراه‌کننده که به افزایش دقت و قابلیت اعتماد محتوا کمک می‌کند. مطالعات نشان داده‌اند که ساختار پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی در انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده نقش دارند، قوانین کیفری می‌توانند این پلتفرم‌ها را به بازنگری در ساختارهای تحریک‌آمیز خود و توسعه مکانیزم‌هایی که به دقت و محتوای صحیح تشویق می‌کنند، وادار سازند.

در مطالعه‌ای که در «وقایع آکادمی ملی علوم»^۲ از دانشگاه جنوب کالیفرنیا منتشر شده، مشخص شده است که پلتفرم‌هایی که به کاربران برای اشتراک‌گذاری اطلاعات پاداش می‌دهند، نسبت به نقایص فردی کاربران، نقش پررنگ‌تری در انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده دارند. همچنین عادات اشتراک‌گذاری در شبکه‌های اجتماعی، عامل اصلی در پخش این اطلاعات هستند. مطالعه نشان می‌دهد تغییر در ساختار پاداش‌ها می‌تواند به افزایش انتشار اخبار صحیح منجر شود (Ceylan, Anderson & Wood, 2023). این امر نشان دهنده امکان بازسازی محیط دیجیتالی توسط پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی برای جلوگیری از گسترش اطلاعات نادرست است. جرم‌انگاری می‌تواند به کاهش انگیزه‌های اشتراک‌گذاری اطلاعات‌گمراه‌کننده و تقویت مسئولیت‌پذیری ناشران و کاربران کمک کند. در سطح قوانین، توجه به خطرات اطلاعات‌گمراه‌کننده و تعریف روشن آنها می‌تواند به افزایش آگاهی عمومی و آموزش تفکیک کردن منابع موثق از غیرموثق کمک کند. به این ترتیب، جرم‌انگاری در فضای مجازی، زمینه‌ساز کاهش آشفستگی دانشی و تقویت اطلاعاتی بر پایه صحت، صداقت و شفافیت است.

1. Cesare Beccaria and Jeremy Bentham.

2. Proceedings of the National Academy of Sciences.

ولی در نظر بگیریم که جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی نیازمند هزینه‌هایی چون منابع مالی و انسانی برای نظارت و اجراست (Gifford, 2019: 85)، خطر محدودیت آزادی بیان نیز که در قوانین و معاهدات بین‌المللی تضمین شده، باید مد نظر قرار گیرد (Hoskins, 2018: 626). نظارت و اجرای این قوانین به منابع گسترده‌ای نیاز دارد، از جمله تأمین مالی برای تکنولوژی پیشرفته، آموزش کارکنان و توسعه زیرساخت‌های حقوقی و فنی. از سویی دیگر، جرم‌انگاری می‌تواند تأثیر منفی بر حقوق و آزادی‌های فردی داشته باشد، به‌ویژه در محدود کردن بحث عمومی و انتقاد سازنده. بنابراین، لازم است قوانین به نحوی اعمال شوند که حقوق دموکراتیک را تضمین کنند و فشاری بر آزادی بحث عمومی وارد نیآورند (Nielsen, News, 2021). اگر متون قوانین کیفری که انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی را مدیریت می‌کنند، با دقت نگاشته شوند، تضمین خواهند کرد که محدودیت‌ها فقط بر اطلاعات زیان‌آور متمرکز شود. باید فرق بین جرم‌انگاری اطلاعات گمراه‌کننده عمدی و حفظ حق اشتباه صادقانه یا بحث آزاد مشخص باشد. این جرم‌انگاری به تقویت فرهنگ پاسخگویی و اعتماد به محتوای مجازی کمک کرده و جامعه اطلاعاتی را مستحکم می‌کند. جرم‌انگاری به عنوان ابزاری برای تقویت منفعت عمومی می‌تواند به کار رود، به شرطی که قوانین تعادل بین حمایت و آزادی را حفظ کنند.

۴.۱. شامل بودن معیار پالایش

استفاده از معیار پالایش در جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی، ابزاری برای تضمین عدالت در قوانین کیفری است. این معیار به تعیین زمان‌هایی که جرم‌انگاری برای حفاظت از سلامت عمومی یا امنیت ملی ضروری است کمک می‌کند. به عنوان مثال، در اپیدمی‌ها که اطلاعات گمراه‌کننده مستقیماً بر سلامت عمومی تأثیر می‌گذارند، جرم‌انگاری این اطلاعات از منظر اخلاقی قابل توجیه است. وضع و اجرای قوانین باید تعادل بین آزادی بیان و حفظ امنیت و سلامت عمومی را مد نظر قرار دهد. این معیار، قانون را به سمت قرار دادن مکانیزم‌هایی هدایت می‌کند که افراد و مؤسسات را از انتشار اطلاعات گمراه‌کننده بازدارد و مسئولیت کیفری آن‌ها را بر اساس اصول اخلاقی و عملی تقویت کند. همچنین، به تقویت شفافیت و پاسخگویی کمک می‌کند و جرم‌انگاری را پس از بررسی اخلاقی و عملی مجاز می‌داند، تا اطمینان حاصل شود که جرم‌انگاری بدون دلایل موجه صورت نگیرد.

۲. معیار توازن دلایل

معیار «توازن دلایل» در حقوق کیفری به عنوان یک مکانیزم توجیهی عمل می‌کند که نیازمند بررسی دلایل موافق و مخالف است. اگر دلایل حمایت از جرم‌انگاری از دلایل مخالف آن برتر باشند، جرم‌انگاری رفتار توجیه‌پذیر خواهد بود (Shamei, 2012: 186). در دوران دیجیتال، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده می‌تواند بر اساس این معیار توجیه شود و تمرکز آن بر حفاظت از حقوق فردی و منافع عمومی است.

بر اساس اصل حمایت از حقوق فردی و با در نظر گرفتن حق دسترسی به اینترنت و اطلاعات صحیح که به‌عنوان حق بشری شناخته شده است (McDonagh, 2013: 29)، و نیز با توجه به اینکه ارسال و دریافت اطلاعات در اسناد بین‌المللی به عنوان بخشی از آزادی بیان تعریف شده است (Pornajafi, Fakhr & Pourghahramani, 2023: 174)، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی ضروری است تا این حقوق تضمین شوند. این رویکرد بر اهمیت جهانی اینترنت به عنوان واسطه‌ای برای دسترسی به دانش و اطلاعات تأکید دارد و دلایل اخلاقی و قانونی برای مجازات رفتارهایی که صحت اطلاعات را خدشه‌دار می‌کنند را تقویت می‌کند. همچنین، اطلاعات گمراه‌کننده با تهدید سلامتی و تحریف فرایند انتخاباتی، اعتماد به نهادهای دموکراتیک را تضعیف می‌کند و بر تشکیل دیدگاه‌های آگاهانه و مشارکت سیاسی فعال افراد تأثیر می‌گذارد.

در چارچوب معیار توازن دلایل، جرم‌انگاری مواجهه با چالش‌هایی مانند خطر محدودیت آزادی بیان و تعریف اطلاعات گمراه‌کننده است (Murphy, et al., 2023). اولویت با حفاظت از حقوق فردی است که می‌تواند بر این دغدغه‌ها غلبه کند، با تأکید بر قوانینی که مرزهای اطلاعات گمراه‌کننده را دقیقاً تعریف و ضمنت‌های آزادی بیان را حفظ می‌کنند، قوانین کیفری باید دقت‌آمیز بوده و

آزادی‌های مدنی را از تأثیرات غیرموجه حفظ کنند. جرم‌انگاری انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده توجیه‌پذیر است هنگامی که حفاظت از حقوق فردی بر نگرانی‌های آزادی بیان غالب باشد. دلایل حمایت از جرم‌انگاری، مانند تقویت حق دسترسی به اطلاعات صحیح و مشارکت در اداره امور، بر دغدغه‌هایی مانند تعریف اطلاعات‌گمراه‌کننده و خطرات بر آزادی بیان غالب می‌شوند.

۲.۲. تقویت حمایت از منفعت عمومی

در سال‌های اخیر، اطلاعات‌گمراه‌کننده و اخبار جعلی به‌عنوان تهدیدات جدی علیه منافع عمومی شناخته شده‌اند که بر اعتماد عمومی به نهادها و رسانه‌ها تأثیر منفی دارند. بنابراین، جرم‌انگاری انتشار این اطلاعات در فضای مجازی، که به سرعت اطلاعات را پخش می‌کند و تأثیرات مضاعفی بر خیر عمومی دارد، می‌تولند با توجه به معیار توازن دلایل توجیه‌شده. اخبار جعلی می‌تولند واقعیت‌ها را تحریف و آشفتگی در جامعه ایجاد کند. در بحران‌های بهداشتی، اطلاعات غلط می‌تواند منجر به تصمیمات خطرناک شود که با دستورالعمل‌های پزشکی معتبر در تضاد است و به سلامت عمومی آسیب می‌رساند (Caceres, et al., 2022). در عرصه سیاسی، اطلاعات‌گمراه‌کننده می‌تواند بر انتخابات و فرایندهای دموکراتیک تأثیر بگذارد و منجر به انتخابات غیرعادلانه و ناپایداری در جامعه شود (Sanchez & Middlemass, 2022).

پس، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات‌گمراه‌کننده در فضای مجازی برای حفاظت از منافع عمومی توجیه‌پذیر است، و نیاز به حفظ نظم عمومی و اعتماد به نظام‌های انتخاباتی و سلامت عمومی، دلایل موجهی برای وضع قوانینی است که این اطلاعات را جرم‌انگاری می‌کنند، این جرم‌انگاری باید متعادل باشد و ضمانت‌هایی برای حفاظت از آزادی بیان و روشننگری عمومی فراهم کند بدون اینکه به آزادی‌های اساسی افراد آسیب برساند. در طرف دیگر، اعتراضاتی وجود دارد که جرم‌انگاری ممکن است بر حق آزادی بیان که جزء منافع عمومی است تأثیرگذار باشد. این حق به تقویت گفتگوی عمومی و مشارکت مدنی کمک می‌کند و امکان مسئول دانستن دولت‌ها و نهادها توسط مردم را فراهم می‌آورد، و در بسیاری از قوانین اساسی و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی حمایت شده است، و نیز اساس نظام‌های حقوقی کشورهای مختلف محسوب می‌شود. اما قابل ملاحظه است که آزادی بیان مطلق نیست و ممکن است به دلایلی مانند امنیت ملی یا نظم عمومی محدود شود.

برای جلوگیری از افراط و نظارت بیش از حد، تعریف دقیق و بی‌طرفانه «اطلاعات‌گمراه‌کننده» توسط قانون‌گذار ضروری است، که هنوز به‌طور کامل تحقق نیافته است. همچنین، جرم‌انگاری این پدیده ممکن است به محدودیت اطلاع‌رسانی و آسیب به گفتمان عمومی منجر شود. با وجود این، دلایلی که به نفع جرم‌انگاری هستند، وقتی که تمرکز بر منافع و خیر عمومی باشد، اهمیت پیدا می‌کنند. می‌توان با تصویب قوانین کیفری مبتنی بر آخرین داده‌ها و دانش جرم‌شناسی و بزه‌کاری، دلایل مخالف جرم‌انگاری را شکست داد. این قوانین باید معیارهای واضحی برای تعریف اطلاعات‌گمراه‌کننده داشته باشند و از رویکردی متوازن که حقوق بنیادین و منافع عمومی را تأمین می‌کند، استفاده نمایند.

۳.۲. ارزش معیار توازن دلایل

در ارزیابی معیار بحث‌شده، در نظر داشته باشیم که توازن دلایل موافق و مخالف جرم‌انگاری، یک چالش نظری است و می‌تواند استفاده از معیار توازن دلایل را دشوار سازد. دشواری در ارائه ارزیابی موضوعی و قابل اندازه‌گیری برای دلایل مختلف، به‌ویژه در غیاب استانداردهای مشخص، مشهود است (Bojnordi & Sadati, 2014: 34). همچنین، مسائل اخلاقی و اجتماعی اغلب به تفسیر و ارزیابی توسط افراد با پس‌زمینه‌ها و منافع متفاوت بستگی دارند، که این موضوع فرآیند را برای تأثیرپذیری از تعصبات شخصی و سیاسی آسیب‌پذیر می‌کند.

با این حال، معیار توازن دلایل می‌تواند چارچوبی ارزشمند برای بحث قانونی و اخلاقی در زمینه جرم‌انگاری اطلاعات‌گمراه‌کننده در فضای مجازی فراهم کند. این معیار تحلیل عمیق و جامع عواقب را تشویق کرده و بررسی دقیق تأثیرات اجتماعی و قانونی قوانین کیفری جدید را ضروری می‌سازد. همچنین، چالش‌های معیار توازن دلایل می‌توانند با مکانیزم‌های مشارکتی در

فرایند قانون‌گذاری کاهش یابند (Jain, 2020). مانند مشورت‌های عمومی و کمیته‌های خبرگان که به جمع‌آوری نظرات متنوع و دستیابی به اجماع کمک می‌کنند. این رویکرد به توازن دقیق‌تر و عملی‌تر در سیاست‌ها منجر می‌شود و ابعاد مختلف موضوع را در بر می‌گیرد.

حمایت از منافع عمومی هدف اساسی قانون کیفری است، این قانون با تعریف و مجازات رفتارهای زیان‌آور برای منافع عمومی، به ایجاد امنیت و ثبات در جامعه کمک می‌کند (Bashri, 2019, pp. 128-136). قانون کیفری همچنین نقش مهمی در حفظ نظم عمومی و حمایت از حقوق و آزادی‌های اساسی، از جمله حق زندگی، امنیت، و مالکیت دارد. علاوه بر این، حفظ حقوق فردی نیز از اهداف این قانون است تا احترام به آزادی‌ها و حقوق افراد در جامعه تضمین شود. با وضع قوانینی برای رفتارهای زیان‌آور و اجرای مجازات‌های بازدارنده، قانون کیفری حمایتی برای افراد در برابر تجاوزات فردی یا دولتی (Latifa, 2014, pp. 21-36) فراهم می‌آورد و به تقویت اعتماد و بافت اجتماعی کمک می‌کند.

با توجه به معیار توازن دلایل و با تأکید بر اهمیت حمایت از حقوق فردی و منافع عمومی، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی، در صورت وجود تعادل بین حقوق فردی و آزادی‌های بنیادین، توجیه‌پذیر است. این دیدگاه مبتنی بر درک تاثیرات اجتماعی و قانونی جرم‌انگاری است که نه تنها جامعه را در برابر خطرات اطلاعات گمراه‌کننده محافظت می‌کند، بلکه حقوق اساسی افراد را نیز حمایت می‌کند. بهره‌گیری از مکانیزم‌های مشارکتی در قانون‌گذاری، مانند مشورت‌های عمومی و کمیته‌های تخصصی، می‌تواند به تدوین قوانین کیفری دقیق و پذیرفته‌شده اجتماعی منجر شود، که عدالت و امنیت اجتماعی را تأمین می‌کند و حقوق فردی را محافظت می‌نماید.

۳. معیار پذیرش اجتماعی

بر اساس معیار مورد نظر، قبل از جرم‌انگاری رفتار، باید نظرات افراد جامعه نسبت به آن در نظر گرفته شود. آیا این جرم‌انگاری به دخالت در حریم خصوصی می‌انجامد؟ نتایج جرم‌انگاری رفتارهای مشابه چه بوده‌اند؟ و آیا منافع حفاظتی ناشی از آن اهمیت دارند؟ پاسخ‌ها به این پرسش‌ها، میزان پذیرش جرم‌انگاری را تعیین می‌کنند و میزان پذیرش بیشتر، جرم‌انگاری را توجیه‌پذیرتر می‌سازد (Abrandabadi, Zadeh, & Babaei, 2003, pp. 30-31). مقبولیت یک مفهوم کلیدی در ادبیات سیاسی و حقوقی است که بر تصمیم‌گیری‌های قضایی، سیاست‌های مجازات، و نرخ‌های زندان تأثیر گذار است، و این امر پیوند بین درک‌های عمومی و نتایج سیاست‌ها را تقویت می‌کند (Pickett, 2019).

علاوه بر این، بررسی دیدگاه‌های عمومی به عنوان ابزاری ارزشمند برای دستیابی به سیستم قضایی و قانونی عادلانه‌تر دیده می‌شود. تحقیقات در این زمینه به درک شرایط بروز جرایم جدید و تأثیرات آن‌ها بر جامعه کمک می‌کند، که این نشانگر ارتباط بین ارزش‌های اجتماعی و فرایند جرم‌انگاری است (Aaronson & Shaffer, 2020).

۱.۳. نشانه‌های قبول جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده

داده‌های جهانی نشان‌دهنده افزایش قابل توجه نگرانی‌های عمومی در مورد گسترش اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی است. این نگرانی‌ها می‌توانند نشانگر حمایت عمومی از اقدامات مقابله‌ای سختگیرانه‌تر باشند. بر اساس نظرسنجی در ۱۴۲ کشور، اکثریت کاربران اینترنت نگرانی خود را از مواجهه با اطلاعات گمراه‌کننده بیان کرده‌اند (Knuutila, Neudert & Howard, 2022). این داده‌ها بیانگر آگاهی عمومی از خطرات این مسئله و تمایل به حمایت از تدابیر تنظیمی یا قانونی برای مقابله با اطلاعات نادرست هستند. همچنین، گزارشی از مرکز تحقیقات پیو در آمریکا نشان می‌دهد که بیشتر مردم حمایت خود را از دخالت دولت برای کاهش اطلاعات نادرست ابراز دارند (Mitchell & Walker, 2021).

درک عمیق مردم از مسئله گمراه سازی اطلاعاتی نشان دهنده تمایل به قانونمند کردن این رفتارها است، برنامه عمل یونسکو برای مقابله با اطلاعات نادرست و نفرت پراکنی نمونه‌ای از ابتکارات بین‌المللی است که این گرایش جهانی را آشکار می‌کند و با مشاوره‌ها و نظرسنجی‌های متعدد، ضرورت فوری برای اقدام را برجسته می‌سازد (Clare, 2023). این داده‌ها به گرایش عمومی برای پذیرش قوانین کیفری در مقابله با نشر اطلاعات گمراه کننده اشاره دارند.

۲.۳. افزایش آگاهی افراد از خطرات اطلاعات گمراه کننده

علاوه بر آنچه گفته شد، افزایش آگاهی نسبت به زیان‌های اطلاعات گمراه کننده، به ویژه در حوزه سلامت که در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ مشهود بود، ممکن است منجر به حمایت از قانونمند کردن انتشار چنین اطلاعاتی در فضای مجازی گردد. آسیب‌هایی نظیر ازدست رفتن اعتماد عمومی به مؤسسات بهداشتی و تأثیرات منفی بر رفتارهای بهداشتی عمومی و سلامت جامعه، مردم را به سمت پشتیبانی از اقدامات کیفری سوق می‌دهد. همچنین، نگرانی‌های رو به افزایش درباره تأثیر اطلاعات گمراه کننده بر فرآیندهای انتخاباتی، حمایت عمومی برای جرم‌انگاری این رفتارها را افزایش می‌دهد.

در زمینه گسترش سریع اطلاعات از طریق شبکه‌های اجتماعی و تأثیرات منفی آن، درک جامعه از نیاز به مقابله با اطلاعات نادرست و اخبار جعلی، به پذیرش این مفهوم که برخی از اشکال نشر اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی باید به عنوان جرم در نظر گرفته شوند، منجر می‌شود. با این حال، باید به چالش‌های مربوط به تعریف قانونی اطلاعات گمراه کننده و تنظیم و اجرای قوانین کیفری با توجه به حفظ آزادی بیان توجه کرد. قوانین مربوط به مقابله با اطلاعات گمراه کننده باید توازن بین حفاظت از جامعه در برابر آسیب‌ها و تضمین حقوق اساسی افراد برقرار کنند.

۳.۳. معیار پذیرش، بازتابی از خواست افراد جامعه

بر اساس معیار قبول در جرم‌انگاری، سیاست‌های کیفری گاهی بر پایه احساسات و برداشت‌های عمومی شکل می‌گیرند که لزوماً بهترین رویکردهای مبتنی بر شواهد نیستند (Khanlou, Shamloo, & Tavana, 2021: 108). نظرات عمومی، که تحت تأثیر رسانه‌ها و رویدادهای جاری است، ممکن است به جرم‌انگاری بر مبنای محبوبیت بیانجامد، نه بر اساس نیازهای قانونی یا عدالت واقعی. همچنین، تمرکز قوانین کیفری بر نشر اطلاعات گمراه کننده در فضای مجازی ممکن است به گمراهی‌های سیاسی و استفاده از شک در اطلاعات صحیح منجر شود، که این به نوبه خود می‌تواند نظرات مخالف یا انتقادات سیاسی سازنده را سرکوب کند و بر آزادی بیان تأثیر منفی بگذارد.

با این حال، در بسیاری موارد، معیار پذیرش نمایانگر خواست عمومی برای حفظ صداقت در ارتباطات فضای مجازی است، که جرم‌انگاری تابع ضوابط و اصول فرهنگی جامعه است (Azizi, Mirkhalili & Abrandabadi, 2022: 183). این معیار، خطرات ناشی از اطلاعات گمراه کننده را بازتاب می‌دهد و اهمیت ارزش‌ها و منافع اجتماعی را تعیین می‌کند. در نتیجه، پذیرش می‌تواند به تقویت مشروعیت قوانین کیفری کمک کند و حمایت عمومی را افزایش دهد، به ویژه زمانی که مردم به دولت خود اعتماد دارند و آن را نماینده خود می‌دانند (Levi, Tyler & Sacks, 2012).

در صورتی که اطلاعات گمراه کننده به عنوان تهدید جدی برای سلامت و نظم عمومی تلقی شوند، جرم‌انگاری این رفتارها ضروری است. قانون کیفری می‌تواند به عنوان ابزاری مؤثر برای حفاظت از منافع عمومی و تأمین حمایت گسترده عمل کند. با توجه به تغییرات دائمی فضای مجازی و آسیب‌های ناشی از آن، اعمال معیار پذیرش برای جرم‌انگاری نشر اطلاعات گمراه کننده، راهی برای اطمینان از حمایت و اثربخشی قوانین جدید است.

۴. معیار منع ضرر

اصل ضرر توسط «جان استوارت میل»^۱ (Mill, 1859) مطرح شده و یک اصل کلیدی در فلسفه سیاسی لیبرالیسم است. این اصل تأکید می‌کند که آزادی فردی تا زمانی مجاز است که به دیگران آسیب نرساند و چارچوبی اخلاقی برای محدودیت رفتارها ایجاد می‌کند تا به تعادل بین آزادی فردی و امنیت عمومی کمک کند. از دیدگاه فلسفه جرم‌انگاری، اصل ضرر به عنوان معیاری برای جرم‌انگاری اقدامات مختلف، مانند انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این اصل می‌گوید که دخالت کیفری فقط زمانی باید اعمال شود که آسیب واقعی یا احتمالی به دیگران وجود داشته باشد.

بنابراین، اصل ضرر مرزهای اخلاقی و قانونی دخالت کیفری را تعیین می‌کند و به ایجاد نظام کیفری که آزادی‌های فردی را محترم شمرده و از نظم اجتماعی در برابر رفتارهای مضر محافظت می‌کند، کمک می‌نماید. جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی، بر اساس معیار ضرر، پایه اخلاقی و قانونی برای مداخله کیفری را فراهم می‌آورد تا از آسیب‌های جدی به افراد و جامعه پیشگیری کند. این اطلاعات می‌توانند به آسیب‌های قابل توجهی منجر شوند، به‌ویژه در زمان همه‌گیری‌ها، که سلامت و امنیت عمومی را تضعیف می‌کنند (Agley & Xiao, 2021: 2).

در حوزه انتخابات، اهمیت اطلاعات گمراه‌کننده برجسته است چرا که بر صداقت فرایندهای انتخاباتی و اعتماد عمومی به نهادهای دولتی تأثیر منفی دارد و می‌تواند ناپایداری سیاسی و اجتماعی را به همراه داشته باشد. لذا مداخله قانونی از طریق جرم‌انگاری این رفتارها ضروری است برای حفظ امنیت ملی و برگزاری انتخابات شفاف. هدف، حفظ نظم عمومی و حمایت از حقوق و آزادی‌های اساسی است، زیرا آزادی بیان شامل گمراه‌کردن نیست که آسیب‌های واقعی ایجاد می‌کند. قانون‌گذاران باید رفتارهای الکترونیکی مضر را جرم‌انگاری کنند و با اصول حقوق کیفری و حقوق بشر هماهنگ باشد.

علاوه بر این، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده می‌تواند به دلیل آسیب‌های روانی و اجتماعی که بر افراد وارد می‌شود، توجیه شود. تحقیقات نشان داده است که این اطلاعات می‌تواند به استرس و حالت‌های روانی منفی منجر شود، به ویژه در مورد بحران‌های بهداشتی یا امنیتی (Verma et al., 2022). اطلاعات گمراه‌کننده تأثیر چشمگیری بر بافت اجتماعی دارد و می‌تواند به کاهش اعتماد و ضعف همبستگی اجتماعی منجر شود. از نظر اقتصادی، این اطلاعات تأثیر منفی بر بازارهای مالی دارد و می‌تواند به اقتصاد ملی آسیب بزند. بنابراین، جرم‌انگاری این رفتارها نشان‌دهنده تعهد جامعه به امنیت و عدالت است و به عنوان وسیله‌ای برای پیشگیری از آسیب‌های گسترده عمل می‌کند.

از نظر تئوری، معیار منع ضرر به دلیل دشواری تعیین دقیق «ضرر»؛ اجرای آن در تمام شرایط محدود است. خطر دارد که قوانین کیفری به تخمین‌های ذهنی و تأثیرات سیاسی تبدیل شود که منجر به جرم‌انگاری رفتارهای بی‌ضرر و بازتاب‌های شخصی شود. این می‌تواند به محدودیت حقوق و آزادی‌ها، مانند آزادی بیان، براساس تفسیرهای متغیر از مفهوم ضرر منجر شود و بنابراین اصول عدالت و برابری را تضعیف کند.

ولی در راستای جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی، معیار ضرر چارچوب واقع‌بینانه‌ای برای حمایت کیفری ارائه می‌دهد که نیاز به امنیت اطلاعاتی و اجتماعی را در نظر می‌گیرد. این معیار توجیه‌کننده مداخله کیفری است زمانی که به آسیب‌های واضحی مانند خطر بر سلامت عمومی منجر شود. مزیت این معیار فراهم کردن مرزهای قانونی واضح برای منع اعمال زیان‌آور است، بنابراین، معیار ضرر در ایجاد فضای مجازی امن‌تر که در آن حقایق و اطلاعات صحیح حفاظت می‌شوند، مشارکت می‌کند. همچنین، مداخله کیفری به حفظ ثبات و امنیت جامعه کمک می‌کند و امکان توجیه مداخله مقابل رفتارهای زیان‌آور مانند انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی را می‌دهد، گرچه نیاز به اجرای دقیق و متوازن برای جلوگیری از بیش‌جرم‌انگاری به قوت خود باقی است.

1. John Stuart Mill.

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی در چارچوب فلسفه حقوق کیفری، از مبانی قابل قبولی برخوردار است. از طریق کاربست معیار پالایش، این جرم‌انگاری به تقویت شفافیت و پاسخگویی کمک کرده و تضمین می‌کند که قانون کیفری بر اساس اصول اخلاقی و عملی استوار باشد. همچنین معیار پالایش، لزوم توجیه جرم‌انگاری بر پایه‌ی ضرورت‌های اخلاقی و عملی را مشخص نموده و در عین حال، بر اهمیت ملاحظه‌ی آسیب‌های واقعی در جرم‌انگاری تأکید دارد.

معیار توازن دلایل، با وجود چالش‌های نظری و عملی، چارچوب ارزش‌مندی برای مباحث قانونی و اخلاقی در زمینه‌ی جرم‌انگاری نشر اطلاعات گمراه‌کننده ارائه می‌دهد. این معیار تحلیل عمیق و جامع عواقب ناشی از جرم‌انگاری‌هایی را تشویق نموده و بررسی دقیق تأثیرات اجتماعی هر قانون کیفری جدید را ضروری می‌سازد. با استفاده از مکانیزم‌های مشارکتی، می‌توان چالش‌های این معیار را کاهش داد و به توازن دقیق‌تر و عملی‌تر در سیاست‌ها دست یافت.

معیار پذیرش یا قبول، با انعکاس خواست عمومی برای حفظ درستی و صداقت در ارتباطات فضای مجازی، اهمیت و مشروعیت قوانین کیفری را تقویت می‌کند. این معیار، آسیب‌های احتمالی ناشی از اطلاعات گمراه‌کننده بر جامعه و فرد را بازتاب داده و به ایجاد توافق عمومی برای جرم‌انگاری این رفتارها کمک می‌کند، به‌ویژه زمانی که توافق عمومی بر وجود تهدید جدی نسبت به موضوعاتی مانند سلامت عمومی و نظم عمومی باشد. اما معیار منع ضرر، چارچوبی واقع‌بینانه برای جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده ارائه می‌دهد و ضرورت توجیه مداخله‌ی کیفری را در مواردی که انتشار این اطلاعات به آسیب‌های واضحی مانند خطر بر سلامت عمومی یا امنیت جامعه منجر می‌شود، تبیین می‌کند. این معیار همچنین مرزهای واضحی برای ممانعت از اعمالی که آسیب مادی یا معنوی واقعی یا بالقوه به افراد یا جامعه وارد می‌کنند، فراهم می‌نماید.

با توجه به این معیارهای چهارگانه، جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی می‌تواند به عنوان رویکردی مبتنی بر اصول عدالت و کارآمدی توجیه شود، که نه تنها از حقوق و آزادی‌های اساسی شهروندان حمایت می‌کند، بلکه به حفاظت از جامعه در برابر آسیب‌های ناشی از اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی کمک می‌کند. به این ترتیب، قوانین کیفری از این پتانسیل برخوردارند که به شکلی متعادل و مؤثر، حقوق فردی و منافع عمومی را در عصر دیجیتال حفظ کنند.

References:

- Aaronson, E., & Shaffer, G. (2020). Defining Crimes in a Global Age: Criminalization as a Transnational Legal Process. *Law & Social Inquiry*, 46(2), 455 - 486. doi:10.1017/lsi.2020.42.
- Agley, J., & Xiao, Y. (2021). Misinformation about COVID-19: evidence for differential latent profiles and a strong association with trust in science. *BMC Public Health*, 21(89), 1-12. doi:0.1186/s12889-020-10103-x.
- Azizi, A. M., Mirkhalili, S. M., & Najafi Abrandabadi, A. H. (2022). Dignity-Based Punishment in the Democrat Model of Criminal Policy. *Criminal Law Research*, 13(1), 177-204. <https://doi.org/10.22124/jol.2022.19832.2155>. [In Persian]
- Badrinathan, S. (2021). Educative Interventions to Combat Misinformation: Evidence from a Field Experiment in India. *American Political Science Review*, 115(4), 1325-1341. doi:10.1017/S0003055421000459.
- Bastani, Q. (2020). **A detailed report on the damages of spreading fake news, information, and statistics in the global Corona crisis**. Tehran: Tehran Urban Planning and Research Center. [In Persian]
- Bojnordi, A. R. J. J., & Sadati, S. J. M. (2014). **The philosophical and sociological nature of punishment - Reflections on the what and functions of criminal penalties**. Tehran: Mizan Publishing. [In Persian]
- Brian G. Southwell, J. O. (2023). Health Misinformation Exposure and Health Disparities: Observations and Opportunities. *Annual Review of Public Health*, 113-130. doi:10.1146/annurev-publhealth-071321-031118.
- Byman, D. L. (2021). **Commentary**. Retrieved from Brookings: <http://tinyurl.com/4masb7bn>.

- Caceres, M. M., Sosa, J. P., A Lawrence, J., Sestacovschi, C., Johnson, A. T., & Rasool, M. H. (2022). The impact of misinformation on the COVID-19 pandemic. *AIMS Public Health*, 9(2), 262–277. doi:10.3934/publichealth.2022018.
- Ceylan, G., Anderson, I., & Wood, W. (2023). Sharing of misinformation is habitual not just lazy or biased. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 120(4), 1-8. doi:10.1073/pnas.2216614120.
- Clare. (2023). **Press release**. Retrieved from UNESCO: <http://tinyurl.com/mdxyftjp>.
- Cohen-Almagor, R. (1993). Harm Principle, Offence Principle, and the Skokie Affair. *Political Studies*, 41(3), 453 - 470. doi:0.1111/j.1467-9248.1993.tb01649.x.
- Danger Social**. (2023). Retrieved from Cites: <https://cits.ucsb.edu/fake-news/danger-social>.
- Ebrahimi, S. N., Mahmoudi, A. R., & Balajorshari, Mahshid Miri (2023). Comparative study of criminal policy on the dissemination of false information in virtual media. *Journal of Jurisprudence and Criminal Law*, 1(1), 1-20. <https://doi.org/10.30495/jcld.2022.692452>. [In Persian]
- Ecker, U. K., Lewandowsky, S., Cook, J., Schmid, P., Fazio, L. K., Brashier, N.,... Amazeen, M. A. (2022). The psychological drivers of misinformation belief and its resistance to correction. *Nature Reviews | Psychology*, 1, 27. doi:10.1038/s44159-021-00006-y.
- Feinberg, J. (2020). Legal Paternalism. *Canadian Journal of Philosophy*, 1(1), 105 - 124. doi:<https://doi.org/10.1080/00455091.1971.10716012>.
- Ferreira, R. H. (2019). The War on Drugs Addiction: The Role of Misinformation in the Persistence of U.S. Drug Policy. *European Journal of Social Sciences*, 265-291. doi:10.4000/ress.3002.
- Gad El-Haq, A. B. A. M. M. (October 2019). The role of law in protecting the public interest. Protection of public interest in Islamic Sharia and positive law. **Paper presented at the Third International Scientific Conference of the Faculty of Sharia and Law** in Tanta, pp. 108-141. Tanta: Faculty of Sharia and Law, Tanta. [In Arabic]
- Gifford, B. (2019). Prison Crime and the Economics of Incarceration. *Stanford Law Review*, 71, 71-135.
- Holan, A. D. (2021). **opinion**. Retrieved from Poynter: <http://tinyurl.com/4ppj4k4v>.
- Holan, A. D. (2021). **To control online misinformation, we need real-world solutions**. Poynter. Retrieved from: <http://tinyurl.com/4ppj4k4v>.
- Hoskins, Z. (2018). Criminalization and the Collateral Consequences of Conviction. *Crim Law and Philos*, 625–639. doi:10.1007/s11572-017-9449-2.
- Humprecht, E. (2023). The Role of Trust and Attitudes toward Democracy in the Dissemination of Disinformation—a Comparative Analysis of Six Democracies. *Digital Journalism*, 1-18. doi:10.1080/21670811.2023.2200196.
- Jain, D. (2020). Law-Making by and for the People: A Case for Pre-legislative Processes in India. *Statute Law Review*, 41(2), 189–206. doi:10.1093/slr/hmz005.
- Janki, F. M., & Roostaei, M. (2014). Justification of criminal intervention; Principles and necessities. *Criminal Law Research Quarterly*, 2(2), 35-66. [In Persian]
- K Helm, R., & Nasu, H. (2021). Regulatory Responses to ‘Fake News’ and Freedom of Expression: Normative and Empirical Evaluation. *Human Rights Law Review*, 21(2), 302–328. doi:10.1093/hrlr/ngaa060.
- Khanlou, A. S., Shamloo, B., & Tavana, A. N. (2021). Foundations of populism in criminal law and its consequences in criminal policy. *Detective Science Quarterly*, 16(59), 101-121. <https://doi.org/10.22034/DET.2022.1267831.1293>. [In Persian]
- Knuutila, A., Neudert, L. M., & Howard, P. N. (2022). **Who is afraid of fake news? Modeling risk perceptions of misinformation in 142 countries**. Harvard Kennedy School Misinformation Review. Retrieved from: <http://tinyurl.com/6wnhn6vj>.
- Latifa, G. (2014). **Criminal protection of human rights** (Master's thesis). Ouargla, Algeria: Kasdi Merbah University, Ouargla. [In Arabic]
- Levi, M., Tyler, T. R., & Sacks, A. (2012). The Reasons for Compliance with Law. *Understanding Social Action, Promoting Human Rights*, 70–93. doi:10.1093/acprof:oso/9780195371895.003.0004.
- Madden, M., & Smith, A. (2010). **Reputation Management and Social Media**. Pew Research Center. Retrieved from: <http://tinyurl.com/urpmapbj>.

- McDonagh, M. (2013). The Right to Information in International Human Rights Law. **Human Rights Law Review**, 13(1), 25-55. doi:10.1093/hrlr/ngs045.
- Mill, J. S. (1859). **On Liberty**.
- Mills, M. C., & Sivelä, J. (2021). Should spreading anti-vaccine misinformation be criminalised? **BMJ**. doi:10.1136/bmj.n272.
- Mitchell, A., & Walker, M. (2021). **Misinformation Online**. Retrieved from Pew Research Center: <http://tinyurl.com/4jtuwrpd>.
- Mooney, E., & Witte, C. (2020). Fake News, Real Policy: Combatting Fear and Misinformation in Criminal Justice. **Policy Studies**. Retrieved from: <http://tinyurl.com/mr3kpzhc>.
- Murphy, G., Laurent, C. d., Reynolds, M., Aftab, O., Hegarty, K., & Sun, Y. (2023). What do we study when we study misinformation? A scoping review of experimental research (2016-2022). **Harvard Kennedy School**. doi:10.37016/mr-2020-130.
- Naeimi, R., Malmir, M., & Heidari, M. (2023). Principles and standards and necessities governing criminalization in the Iranian legal system. **Interdisciplinary Studies in Jurisprudence Quarterly**, 2(4), 71-98. [In Persian]
- Najafi Abrandabadi, A. H. (2004). Preventive crimes (Deterrent crimes). **Modarres Journal of Humanities - Comparative Law Research**, Special Issue on Law (37), 23-49. [In Persian]
- Najafi, B., & Naderi, Q. (2021). The impact of ethics in criminalization and decriminalization of criminal phenomena. **Jurisprudence, Law and Criminal Sciences**, 5(15), 46-52. [In Persian]
- Nielsen, R. K. (2021). **How to respond to disinformation while protecting free speech**. university of oxford. Retrieved from: <http://tinyurl.com/bdejcbxf>.
- Nielsen, R. K. (2021). **News**. Retrieved from Reuters Institute: <http://tinyurl.com/4jkw7wsr>.
- Ochs, S. L. (2021). Fake News & International Criminal Law. **Saint Louis University Law Journal Saint Louis**, 66(1), 99-114.
- Park, S., Park, J. Y., & Kang, J. h. (2021). The presence of unexpected biases in online fact-checking. **Harvard Kennedy School (HKS) Misinformation Review**. doi:10.37016/mr-2020-53.
- Pickett, J. T. (2019). Public Opinion and Criminal Justice Policy: Theory and Research. **Annual Review of Criminology**, 2, 405-428. doi:10.1146/annurev-criminol-011518-024826
- Pornajafi, L., Fakhr, H., & Pourghahramani, B. (2022). Filtering the cyberspace as a crime or a way for its prevention? **Criminal Law Research**, 13(2), 163-187. <https://doi.org/10.22124/jol.2022.20840.2214>. [In Persian]
- Sanchez, G. R., & Middlemass, K. (2022, 7 26). **Commentary**. Retrieved from Brookings Institution: <http://tinyurl.com/4wef6wp9>.
- Shahriar, M. H., Rahmani, G., & Biglarbeigi, K. (2023). The right of the audience, the benefit from correct information and combating fake news. **Journal of Communication Research**, 29(111), 79-107. <https://doi.org/10.22082/cr.2022.555730.2368>. [In Persian]
- Shamei, M. (2012). **An Introduction to Criminalization and Decriminalization**, 1st edition. Tehran: Jungle. [In Persian]
- Tavana, A. N., & Zadeh, F. M. (2014). Criminalization in the Criminal System of the Islamic Republic of Iran. **Studies in Islamic Law and Jurisprudence**, 5(8), 149-170. [In Persian]
- Topics**. (2016). Retrieved from National Institute of Justice: <https://nij.ojp.gov/topics/articles/five-things-about-deterrence#citation--0>.
- Vaccine Recipient Education**. (2023). (T. C. Prevention, Producer) Retrieved from (CDC): <http://tinyurl.com/2s8aavbw>.
- Verma, G., Bhardwaj, A., Aledavood, T., Choudhury, M. D., & Kumar, S. (2022). Examining the impact of sharing COVID-19 misinformation online on mental health. **scientific reports**. 12(8045). doi:10.1038/s41598-022-11488-y.
- Wasike, B. (2023). You've been fact-checked! Examining the effectiveness of social media fact-checking against the spread of misinformation. **Telematics and Informatics Reports**, 11, 7. doi:10.1016/j.teler.2023.100090.

Watson, A. (2022). **Fake news worldwide - statistics & facts**. statista. Retrieved from: <http://tinyurl.com/4cxdjzsd>.

استناد به این مقاله:

عققی، عبدالغنی، حسینی، سید حسین؛ و جوان جعفری، عبدالرضا و جلال، محمودطه (۱۴۰۳). «توجیه جرم‌انگاری انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در فضای مجازی در پرتو معیارهای جرم‌انگاری»، پژوهشنامه حقوق کیفری، دوره ۱۵، پیاپی ۲۹، صص. ۱۴۷-۱۶۲. DOI: 10.22124/jol.2024.26338.2436

Copyright:

Copyright for this article is transferred by the author(s) to the journal, with first publication rights granted to *Criminal Law Research*. This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

